

קולנוע

כוכבים מוראקמי שאיש לא מכיר

**למרות העובדה שסרטו
נושא בשורה אנושית קשה,
התגלה הבימאי ג'ימי מוראקמי
(כשהרוח נושבת - סרט)
הנפשה - לא בסינון דיסני
לפעמים. ראה שעון) כנפש
מלא תיחון והומור.**

נעים להיזכר בכיקורו של מוראקמי בפסטיבל-כחפה, ביקור מפתיע ומאלף, שלקח מעניין בצידו.

ראשית התגלה מוראקמי, כמצופה מאיש ש"יצר סרט מעין זה, כאדם המכבד כל אדם. מרגע

בימאי מוראקמי רוקד בחיפה
כשהרוח הטובה נושבת

שנחת ועד לשעה שהמריא בחזרה לראבלין, שם הוא גר עם אשתו האירית זה 15 שנים, הוא גילה נדיבות שאין כדוגמתה. היה חייכן וסבלן, גם כשנאלץ להמתין שעה ארוכה למסיבת-עיתונאים שערך (פשוט משום שזו של תיאור אנגלופולוס התארכה יותר על המידה), והיה מוכן לשוחח עם מיקצוענים וחובבים כאחד על כל נושא שרק צץ בראשו.

כשהתברר, שלהקרנת סרטו הגיעו אנשים רבים באיחור, וכינייהם גם צעירים חמימזג, שי תבעו בקולניות להכניסם לאולם, נרמה היה כי מוראקמי יעלב. לא. הוא פשוט הציע להתחיל את הקרנת-הסרט מהתחלה, למען כל אלה שהופרעו או שהחמיצו חלק ממנו, וקיבל את ההפרעה כמח"מאה: "אני אוהב דברים קונטרוברסליים. חוסר-שלווה היא עדות לכך. אינני כועס בכלל."

כדי להוכיח שאינו כועס האריך את שהותו בישראל ביום שלם. הפגישה איתו עורה לאנשים רבים, כיניהם אנימטורים מושבעים, להביץ את הסרט טוב יותר מאשר בראייה ראשונה. לא תמיד, מתברר, פגישה עם בימאי היא עניין רכי-לותי. לפעמים האיש רועיונותו משלימים את התמונה שעל הבר.

תדרוך

חובה לראות:

תל-אביב: מטאל ג'אקט, החנות מעבר ל-פניה, ז'אן דה פלורט, מגדל הדבורים.
ירושלים: ז'אן דה פלורט.
חיפה: ז'אן דה פלורט.

תל-אביב:

.... **מטאל ג'אקט** (חן 2, ארצות-הברית) - סטגלי קובריק ומילחמתו בפאשיזם ובגבורה המ-קודשת הנלעגת בנוסה אמריקה. קשה בללוע אותו, אבל אסור לוותר עליו.

.... **החנות מעבר לפינה** (חן 5, ארצות-הברית) - פנינה מזהירה של ארנסט לוביטש על אהבתו של זבן פשוט, אלא שהזבן הוא ג'יימס סטארט.

.... **מגדל הדבורים** (לב, יוון) - סרט לא קל ואיטי של תיאור אנגלופולוס על מגדל-דבורים המחליט בסתיו חייו ללכת בנתיבי-הפרחים. מש-לים לקולנוע בפרט ולאמנות בכלל ועצב אנושי עמוק, קצת פחות מתוחכם מהרגיל אצל בכיר בימאיייוון.

שישבת / הקרנות מיוחדות

תל-אביב:

.... **מסחרי האורגניזם** (שישי, 14.30, פריז) - אחר הסרטים שטעמם לא נס. על מחדליהם של כל המישטרים האפשריים. רושאן מאקבייב במיטתו.

.... **סלח לי אתה נושך את צווארי** (שבט, 17.00, פריז) - אחד מסרטי-המפת של רומן פולנסקי על פרנקנשטיין ושותפיו בהומור קורד.

ג'ון לון: הקיסר הפך לג'ון

רחשו אי-פעם. ברטולוצי עוסק, אומנם, רק בציר אחד בלבד, שהוביל את האומה הגדולה בעולם מיקצועניות שילטונית אחת לשניה, אבל הוא רומז, בדרך, לעשרות היבטים נוספים שקיימים, משמיעים, ואין ספק, שגם ראויים, לטיפול נרחב. זה אינו הסרט שישביר את המהפכה הסנינית, כפי שמצפים אולי חלק מן הצופים, אבל זה סרט ראשון, הולם בהחלט, כדי לפתוח אסופה של סרטים אודות המהפכה הזאת, ואלה בוודאי עוד יבואו בהמשך.

קיסרות

משחק מסוכן

הקיסר האחרון (גת, תל-אביב, בריטניה) - למרות מבול-האזהרות האינטלקטואליות שהמטירה העיתונות הישראלית על צופיו ה-

מוטנציאליים של הסרט, בהחלט מומלץ לראות אותו, מכמה וכמה סיבות.

ראשית, בשל הצד החזותי שלו. אין צורך להרחיב את הדבור על היכולת של ברנארדו ברטולוצי (הטאננו האחרון בפריז, אסטרטגית העכביש, 1900 ועוד) בשטח הזה, ועל שיתוף-הפעולה המופלא שלו עם הצלם ויטוריו סטורארו. הפעם הוא זכה לאובייקטים מרהיבים כדוגמת העיר האסורה שבמרזו פקין, חלום ששום תפאורה הוליוודית לא יכולה לשחזר. התילבושות, התפאורות והאיפור הן מלאכת-מח"שבת, ואין להניח שאפשר למצוא דרכים מוצלחות יותר מזאת של סטורארו כדי להנציח את כל זה.

שנית, ההיסטוריה. יתכן מאוד שהקיסר האחרון של סין, פו יי, לא היה אדם מעניין במיוחד בזכות עצמו. אולם כעצצוע בידי גורל משונה, שהכתיר אותו לקיסרות בגיל שלוש, גזל ממנו את כס-המלוכה בגיל שמונה, שלח אותו לגלות בגיל 18 ויצר נסיבות שבהן לא התבגר האיש אלא על סף הזיקנה, הסיפור הוא בהחלט יוצא דופן. סיפור-החיים של פו יי שמתחיל כתינוק בעמדה של מיסטר אבסולוטי, ומסיים את חייו כגנן אפור בשירות ממשלה עממית, ראוי לתשומת-לב. שלישית, זוהי אחת מהדרמות ההיסטוריות הגדולות שהת-

השואה של

אזרח מרובע

כשהרוח נושבת (תכלת, תל-אביב, בריטניה) - להבדיל מרוב הסרטים המצוריים, הסרט הזה אינו מיועד לילדים. ואם כבר

לוקחים אותם לשם, מוטב להסביר להם היטב במה המדובר, ואז הוא אף יכול להיות סרט חינוכי ממדרגה ראשונה. לא חינוך בנוסח וולט דיסני, אלא בנוסח סוף המאה-העשרים. הסרט מבוסס על ספר מצוייר של ריימונד בריגס, המספר על זוג אנגלי קשיש, שמתכוון בכל הרצינות והציותנות, לקראת המלחמה הגרעינית העתידה לבוא, ואינו מבין מדוע לא הכל נוהגים כמותם. הסרט כולו מתרכז אך ורק בהם, וחלקו הראשון, המתאר את הכנת המיקלט, הציוד וכל שאר המר-כיבים הדרושים לאדם כאשר יסתתר מן הנשורת הגרעינית, מזכיר סאטירה על המעמד הבריטי הבינוני.

אולם ככל שנמשך הסרט, מצטיירת תמונה שונה, מחרידה ומאימת הרבה יותר, וזו מתבררת לחלוטין עם נפילת פצצת-האטום, שאכן אינה מאחרת לבוא. מכאן והלאה, הופך הסרט לתמונה שחורה ומפחידה. מתברר כי כל ההכנות, היו שוות כקליפת השום. המנהיגים, שחילקו את ההוראות לקראת ה-הפצצה, לא ידעו כלל מה הם עושים, והאזרח, הבוטח בתבונה ובאחריות של מנהיגיו, כורה לעצמו קבר בטוח.

טכניקת האנימציה משתדלת לספק תמונות פשוטות ככל האפשר, שלא יגזלו את תשומת-הלב מן הנושא עצמו. הקר-ינות, המורכבת כולה משיחותיהם של בני-הזוג, נעדרת כל

אזרחים טובים: לפני ואחרי הפצצה

יומרה אינטלקטואלית, ודומה להפליא לחילופי-דברים שבין בעל לאשה שחיו הרבה שנים זה לצד זה.

דווקא מן השיגרה הזאת, מן השלווה והיציבות שמסתמנות מן השיחות הללו, הופכת ההתרשמות הסופית של הסרט למחרידה עוד יותר. ג'ון מייילס ופגי אשקרופט, שתרמו את קולותיהם, עשו לסרט שרות מופלא בכך שהורידו את הדרמה שבו למינימום, ובכך הגבירו את הניגוד שבין הנאמר ל-מתרחש. הסרט אולי אינו משעשע, אך אסור להחמיצו.

המרוץ אחרי

האיטריות

טאמפופו (לב, תל-אביב, יפאן) - עם-ישראל, הזולל לאחרונה בתי-אבון הולך ומתגבר, מעדינים מכל פינות-העולם (לראייה מוספס

עבי-כרס של העיתונים היומיים), יבין היטב את הסרט הזה. יוזו איטמי, שחקן לשעבר שהיה לבימאי, פשוט נטל את הנושא של הזלילה הגדולה והפך אותו על פניו. במקום ה-אמקליפסה של מארקו פרי, הוא מצויר תמונה סארקסטית של הבל אנושי. גיבורת הסרט, טאמפופו, אלמנה שירשה מיס-באה, מתקשה לספק את רצון לקוחותיה, עד שנכנסים לחייה נהג-משאית ועוזרו, המחליטים להשיע אותה ממזוקתה.

כל הבעיה נעוצה בהכנה נכונה של האיטריות, כדי שיתאימו בדיוק לטעם הלקוחות. הגברת אינה יודעת כיצד עושים זאת. ועל כן, יוצאת השלישייה העליזה לעיר הגדולה, על מנת לשי-אול, לקנות או לגנוב את הסודות המיקצועיים של המיתחרים. בכל פעם שנדמה להם כי גילו המצאה חדשה, הם חוזרים למיסבאה, ומנסים אותה על הסועדים התמימים שבאים אליהם. התוצאות מצטיירות מיד על פני הקורבנות ה-מיועדים.

הסרט כולו מורכב למעשה מן האפיסודות הללו, חלקן מצ-חיקות ביותר, כולן סארקסטיות וכמה מהן מבריקות במלוא מובן המילה. למשל, ביקור במיסעדה אלגנטית, שעל אחד משולחנותיה מסבה מורה לגיונים ולנימוסין, המחנכת את תלמידותיה כיצד יש לאכול פאסטה איטלקית. באותו מקום

צומו יאמאסקי וריקיה יאסוקה: ריגול גסטרונומי

ובאותה שעה אך במרחק כמה שולחנות בלבד, יושב איש הזולל וטורף ברעש אימתני את הספאגטי שלו ונהנה הנאה מרובה מלהזים את כל כללי-הזהב של המחנכת.

מבין שלושת הסרטים שעשה איטמי עד היום, שלושתם עוסקים בנקודות-התרופה של בני-עמו - אחד בנושא טכטי-הלוויה, אחר - "אשת מס" בהשתמטות מתשלום מיסים (שניהם הוצגו בפסטיבל חיפה). זהו הסרט המצחיק ביותר, אבל בעל המיבנה הרופף ביותר. סאטירה משעשעת.